

Hỏi - Đáp

CÁCH CÀI & GỠ NGÔN NGỮ "EDE VIETNAMESE" Ở WINVNKEY

Câu hỏi: hip ksor (hipksor87@gmail.com) ngày 13/3/2012

Trả Lời: **Trần Tư Bình & TS.Ngô Đình Học**

***

WinVNKey là bộ gõ miễn phí để gõ tiếng Việt và hơn 30 tiếng nước khác. Nhưng khi cần gõ một ngôn ngữ chưa tích hợp sẵn trong WinVNKey, ví dụ chữ của người Ê Đê, thì bạn có thể tự tạo ra 1 tệp macro cho ngôn ngữ đó rồi đưa vào thư mục "Language" trong WinVNKey là có thể gõ được ngôn ngữ đó. Dựa vào bài này, bạn có thể tự cài để gõ các ngôn ngữ mới lạ khác.

Câu hỏi: Xin hỏi mình viết font chữ người Êđê thì mình dùng font nào cho thích hợp và cách đánh các ký tự chữ cái làm sao ra như chữ dưới đây.

Sử dụng keyboard VNI cho font tiếng Êđê theo các ví dụ sau:

Việt	á	ấ	í	Á	Ấ	Í	ì	ỉ	ĩ	Ì	Ỉ	đ	Đ	
VNI-Centur														
Êđê	ă	ă	ỉ	Ă	Ă	Ỉ	ć	ḃ	ñ	Č	B	Ñ	đ	Đ
Ed-Centur	ă	ă	ỉ	Ă	Ă	Ỉ	ć	ḃ	ñ	Č	B	Ñ	đ	Đ
	ă	ă	ỉ	Ă	Ă	Ỉ	ć	ḃ	ñ	Č	B	Ñ	đ	Đ
	ă	ă	ỉ	Ă	Ă	Ỉ	ć	ḃ	ñ	Č	B	Ñ	đ	Đ

Ví dụ chữ c mà có móc và chữ n có dấu ngã ở trên. Em xin cảm ơn.

oOo

Trả Lời:

(Bài trả lời này hiện được đăng trên Trang chủ, phía bên trái của mạng CỘNG ĐỒNG NGƯỜI Ê ĐÊ <http://ededaklak.blogspot.com.au>)

WinVNKey là bộ gõ miễn phí để gõ tiếng Việt và hơn 30 tiếng nước khác.

Để gõ tiếng Việt và hơn 30 tiếng nước khác đã tích hợp sẵn trong WinVNKey, xin đọc bài "[Vài nét về chức năng đa ngôn ngữ của WinVNKey](http://chuvietnhanh.sourceforge.net/VaiNetVeChucNangDaNgonNguCuaWinvnkey.htm)" ở đường dẫn sau:

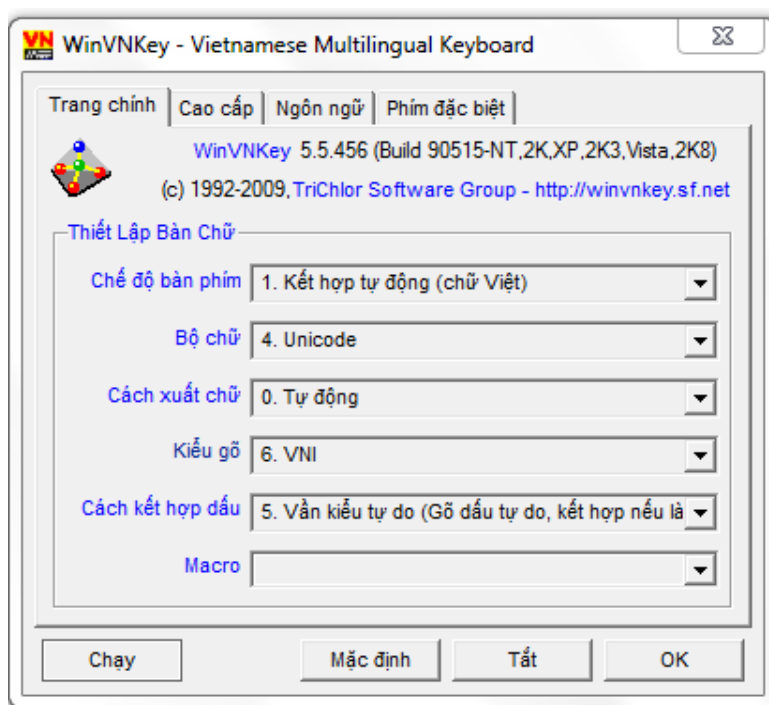
Nhưng khi bạn cần gõ một ngôn ngữ mới lạ, chưa tích hợp sẵn trong WinVNKey, ví dụ như tiếng của người Việt dân tộc thiểu số "Ê Đê" thì bạn có thể tự tạo ra 1 tệp (file) macro ở dạng .txt cho ngôn ngữ đó (ví dụ: "Ede Vietnamese.txt") rồi đưa file này vào thư mục (folder) "Language" trong WinVNKey là có thể gõ được tiếng Ê-đê.

Chúng tôi đã tạo sẵn file "*Ede Vietnamese.txt*"* (xem phần Ghi Chú ở cuối bài).

Sau đây là các bước cụ thể:

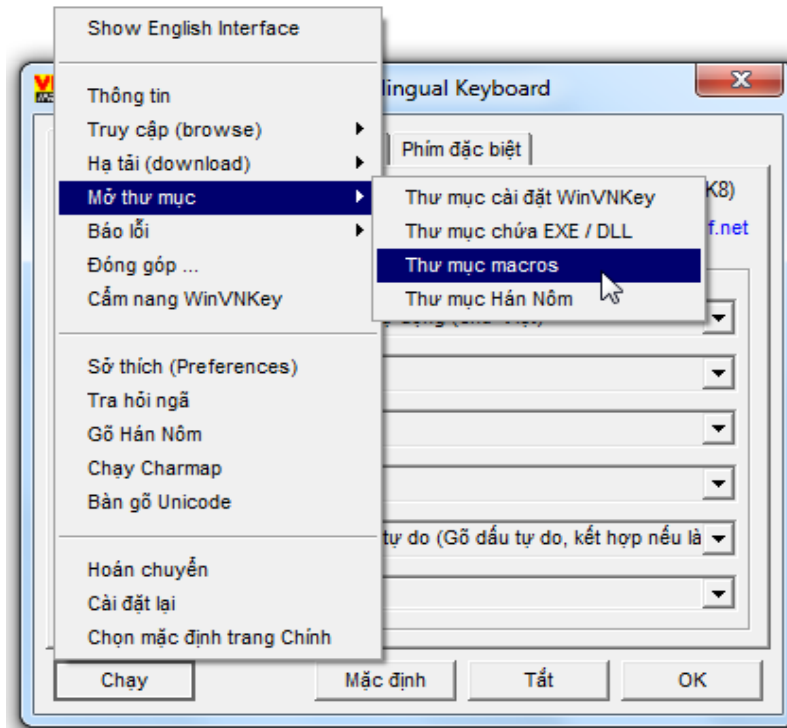
1) Tải xuống, cài đặt và khởi động WinVNKey. Xem bài hướng dẫn "[Cách tải xuống WinVNKey](http://chuvietnhanh.sourceforge.net/CachTaiXuongWinvnkey.htm)" ở đường dẫn sau:

2) Bạn hãy chọn một "Kiểu gõ" để gõ dấu chữ Việt, như VNI, Telex, v.v. Chẳng hạn, muốn gõ theo kiểu gõ dấu VNI thì bạn hãy điều chỉnh trang Chính (Main) như Hình 1 sau đây:

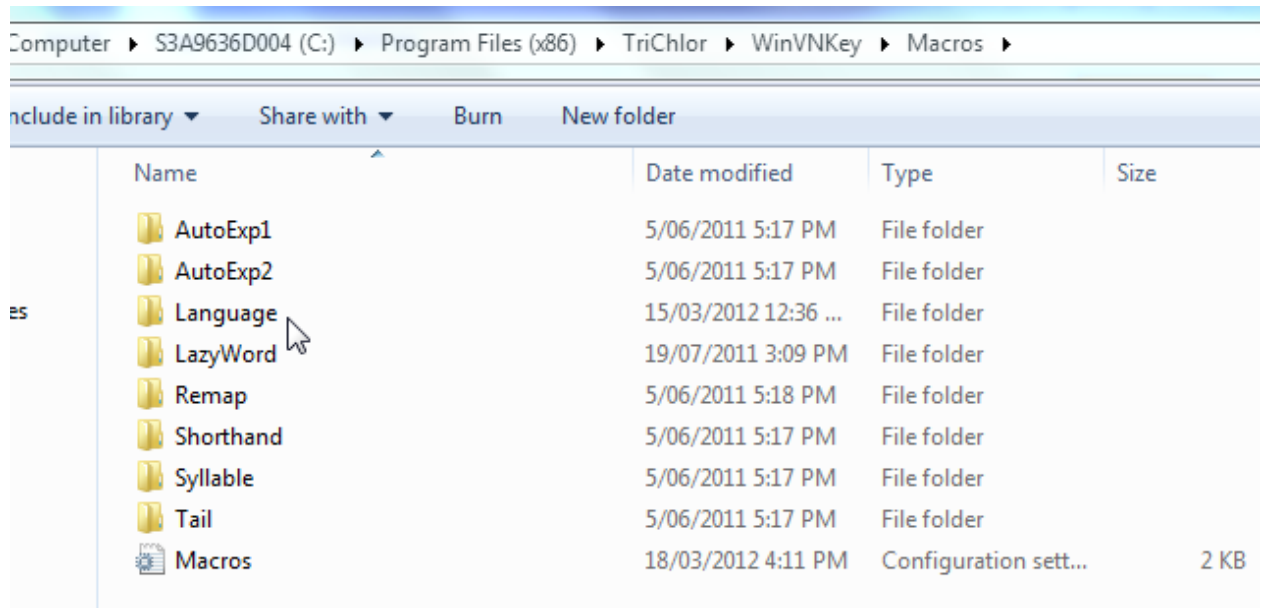
Hình 1

3) Từ trang Chính WinVNKey > nhấn nút Chạy > nhấn chữ Mở thư mục > nhấn chữ Thư mục macros, như Hình 2:

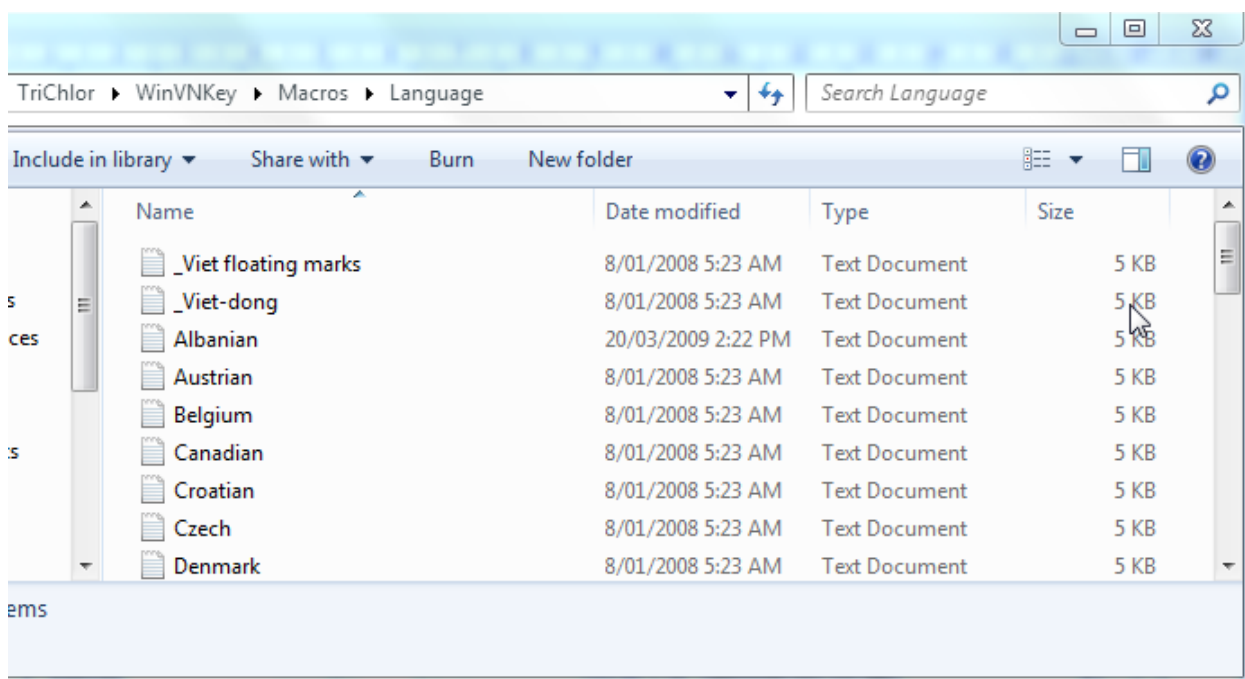
Hình 2

4) Sau khi nhấn chữ Thư mục macros ở hình 2, sẽ hiện ra trang có chứa các folder macros, bạn nhấn chuột để mở folder "Language" như Hình 3:

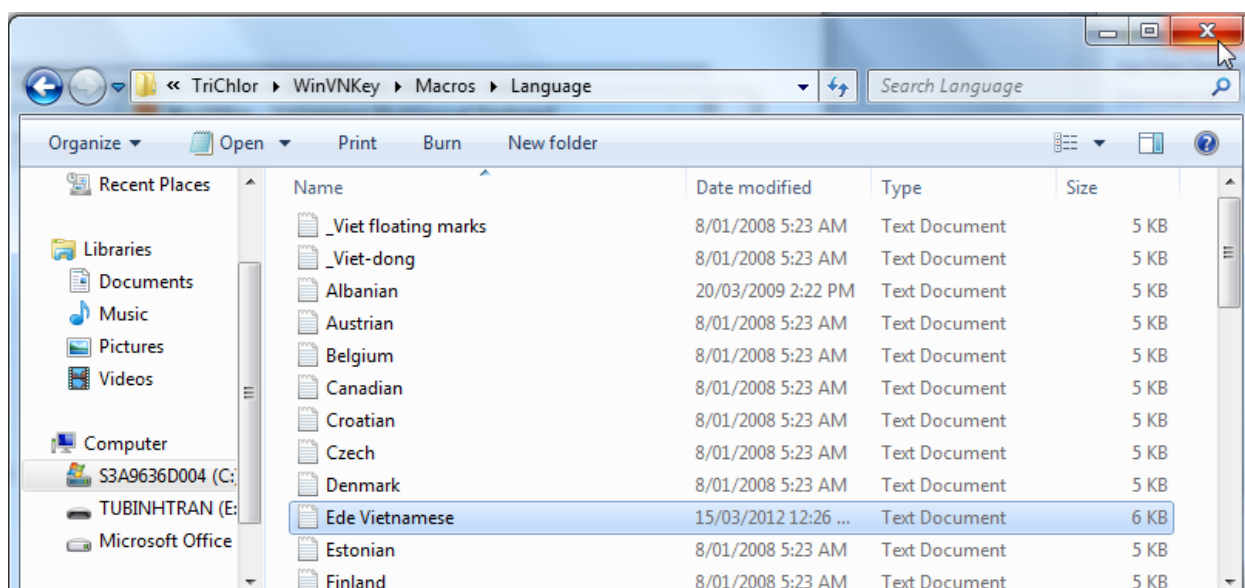
Hình 3

5) Xong, bạn sẽ thấy trong folder "Language" đã có hơn 30 files ngôn ngữ đã tích hợp sẵn trong WinVNKey, như Hình 4:

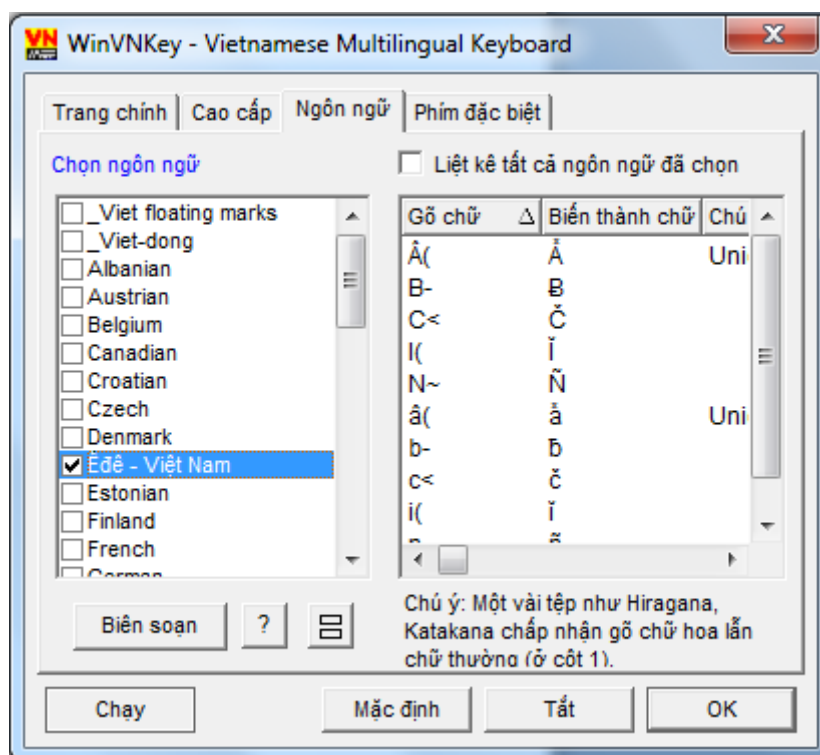
Hình 4

6) Nay bạn hãy đem (paste) file "*Ede Vietnamese.txt*" * (xem phần Ghi Chú ở cuối bài) vào folder "Language". Xong bạn sẽ có như Hình 5:

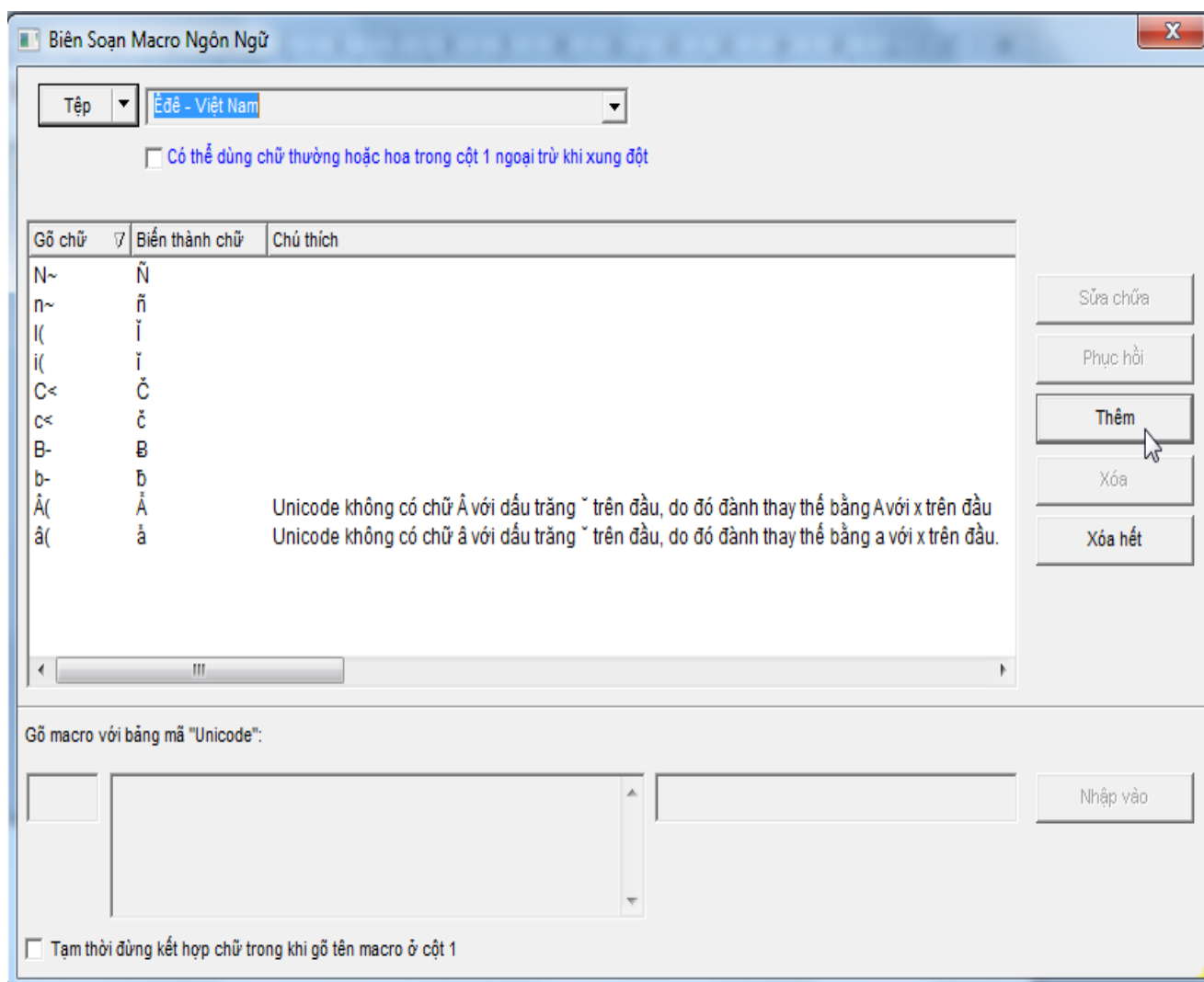
Hình 5

7) Xong, bạn đóng folder "Language", trở lại WinVNKey, chọn thẻ (tab) Ngôn ngữ > nhấn chọn "Ê đê Việt Nam" như Hình 6:

Hình 6

8) Xong, bạn nhìn phần "Gõ chữ" và phần "Biến thành chữ" để gõ chữ "Ê đê Việt Nam". Nếu bạn muốn thay đổi cách gõ chữ hoặc muốn thêm ký tự nào khác thì bạn có thể nhấn nút "Biên soạn", sẽ hiện ra khung "Biên Soạn Macros Ngôn Ngữ" như Hình 7 để bạn điều chỉnh, thêm bớt tùy ý thích.

Hình 7

Sau cùng, bạn gõ thì sẽ thấy kết quả như sau:

- Gõ **Â(** sẽ được **Â** (muốn được Â thì gõ A6 nếu chọn kiểu gõ VNI, gõ AA nếu chọn Telex, v.v.)
- Gõ **â(** biến thành chữ **ă**
- Gõ **I(** biến thành chữ **Ī**
- Gõ **i(** biến thành chữ **ĩ**
- Gõ **B-** biến thành chữ **Ⓑ**
- Gõ **b-** biến thành chữ **Ⓑ**
- Gõ **C<** biến thành chữ **Ć**
- Gõ **c<** biến thành chữ **ć**
- Gõ **N~** biến thành chữ **Ñ**
- Gõ **n~** biến thành chữ **ñ**

(*) Ghi chú:

Toàn bộ file **Ede Vietnamese.txt**: (màu nâu đỏ). Bạn đưa (paste) file này vào thư mục (folder) "Language" theo như bước thứ 6 nói trên.

Lưu ý: Giả như bạn muốn tạo 1 file cho ngôn ngữ một dân tộc thiểu số nào khác (ví dụ: người Tày, người Nùng, v.v.) thì bạn dựa hướng dẫn trong file "Ede Vietnamese.txt" hoặc bất cứ file của ngôn ngữ nào trong folder "Language", thay đổi các macros để biến thành chữ Tày, chữ Nùng, ... rồi cài đặt vào WinVNKey theo các bước hướng dẫn trên.

; The syntax for macro file is available from a dropdown menu in WinVNKey 5.4.440 or later

; From the main page, click Macros | Edit | File | Get File Syntax.

; The "Notes" section is for you to write notes in free format about the file.

; This section has no limit on the number of lines.

;

; Bạn có thể xem cú pháp của tệp macro từ giao diện của WinVNKey 5.4.440 hay mới hơn.

; Hãy nhấn từ trang Chính: Macro | Biên soạn | Tệp | Xem cú pháp macro.

; Trong đoạn "Notes", bạn có thể viết những gì bạn muốn và không cần tuân

; theo cú pháp gì cả. Đoạn này không có giới hạn về số dòng.

;

[Notes]

Hoc D. Ngo, March 14, 2012.

[General]

Format=3

Charset=Unicode (16 bit Little Endian)

HasCheckBox=no

;

; Depending on the GUI language WinVNKey will choose the appropriate

; info below to display when users click on menu "Get File Info" or "Set File Info".

;

; Tùy theo ngôn ngữ giao diện mà WinVNKey sẽ hiển thị các thông tin thích hợp

; dưới đây khi người dùng chọn menu "Xem thông tin về tệp" hoặc "Thay đổi thông tin về tệp".

;

[For GUI]

; Name to be displayed in combobox when users use . If empty, use base filename:

Display name =Ede - Vietnamese

; Display information if not empty:
Information=Note that Unicode does not support â, Â with a breve above. So these characters are replaced by a, A with a combining x above (U+033D)
; Display the hyperlink for help on this file, if any (link must begin with "http://")
Help URL=http://

[For Vietnamese GUI]

; Tên dùng để hiển thị trong combobox khi dùng giao diện tiếng Việt (nếu để trống, dùng tên tệp).

Display name=Êđê - Việt Nam

; Hiển thị hộp chữ "Mô tả"

Information=Unicode không có chữ â, Â với dấu trắng ˘ trên đầu, do đó đành thay thế bằng a, A với dấu x trên đầu (U+033D)

; Hiển thị liên kết hướng dẫn về tệp này (địa chỉ website, nếu có, phải bắt đầu bằng "http://")

Help URL=http://

; xxxxxxxxxxxxxxxx Don't delete this line!!! xxxxxxxxxxxxxxxx

[Macro Definitions]

Â(=Â;|| Unicode không có chữ Â với dấu trắng ˘ trên đầu, do đó đành thay thế bằng A với x trên đầu

B- =B

C< =Č

I(=Ī

N~ =Ñ

â(=ă;|| Unicode không có chữ â với dấu trắng ˘ trên đầu, do đó đành thay thế bằng a với x trên đầu.

b- =b

c< =č

i(=ī

n~ =ñ

© Trần Tư Bình & TS. Ngô Đình Học
(Email: tubinhtran@gmail.com, Web: chuvietnhanh.sf.net).